

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Seletuskiri äriregistri seaduse eelnõu juurde

1. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Kehtivas õiguses reguleeritakse registreid paljude erinevate õigusaktidega nii seaduse tasandil kui ka määruse tasandil, kohalduvad viitelised normid ja kehtivad ka teatud üldsätted.

Kehtivas õiguses reguleeritakse kohtulike registritega seonduvat üldiselt KS-s ja TsMS-s, äriregistriga seonduvat ÄS-s ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste registriga seonduvat MTÜS-s. Detailsemalt reguleeritakse registripidamisega seotud küsimusi määrustega (eelkõige justiitsministri 19.12.2012 määruses nr 60 „Kohtu registriosakonna kodukord“¹ (Kodukord)) ja RLS-iga. Erisätted usuliste ühenduste registri kohta sisalduvad KiKoS- s ja ametiühingute registri kohta AÜS-s, erisätteid on ka mh HÜS-s ja KrtS-s. Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikku registrit reguleeritakse KS § 16 lg-s 2 ja mitmete määrustega. Äriregistriga seonduvat kommertspandiregistrit reguleeritakse KomPS-is, EVR-iga seonduvat EVKS-s.

Registrimenetlust reguleerivate normide hulk ja paiknemine eri õigusaktides tekitab raskusi nende koostoimes mõistmisel. See puudutab nii registrisätete paiknemist ja süsteemi ÄS-is kui Kodukorras, nende suhet TsMS ja KS üldiste sätetega kui ka kohaldatavust mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrile ja omakorda selle suhet n.ö alamregistrite regulatsioonidega ning seaduse ja määruste sätete kooskõla ja arusaadavust. Probleemaatilised on ka teiste seaduste ja registrimenetlust reguleerivate seaduste suhted. Teatud mõttes on eri aegadel ja eri loogikaga kehtestatud õigusaktide terviklik koostoimimine paratamatult raskendatud nagu ka neist tervikpildi saamine.

Registripidamise regulatsioon on tänasel kujul äärmiselt killustatud ja fragmentaarne. Palju registripidamise sisulisi sätteid, mis peaksid olema reguleeritud seaduses, asuvad ministri määrustes. Registripidamise kohta käivad menetluslikud sätteid ei arvesta täna ka piisavalt elektroonilise registri olemusega (on kirjutatud paberil registri pidamiseks ning arvutite kasutuselevõtul üksnes veidi täiendatud). Eraõiguslike juriidiliste isikute registrid (äriregister ja MSR) tuleks ühendada ühtseks registriks ja reguleerida neid ühtselt, eelistatult eraldi seaduses, hõlmates sinna osaliselt ka sätteid tänastest määrustest. Registri reguleerimisel tuleb lähtuda elektroonilise registripidamise põhimõtetest ning legaliseerida seaduse tasandil ka keskandmebaasiga seonduv. Kaotada tuleks formaalselt iseseisvad alamregistrid usulistele ühendustele, ametiühingutele ja korteriühistutele.

Registriandmete avaldamisel tuleks töörühma hinnangul eristada selgemalt (visuaalselt või viitega õiguslikule tähendusele) registriandmed ja registrivälised andmed (deklaratiivsed ja konstitutiivsed

---

¹ Kohtu registriosakonna kodukord. RT I, 28.12.2012, 10; 23.02.2018, 5.

andmed, nt juhatuse liikmete ja põhikirja muutmise kanded). Tänapäevase korralduse puhul ei saa registri kasutajad andmete erinevast õiguslikust tähendusest piisavalt selgelt aru.

Käesoleva eelnõu peamiseks eesmärgiks on süstematiseerida ja koondada seni erinevates õigusaktides paiknevad sätted, mis reguleerivad äriregistri ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registriga ning alamregistritega seonduvat. Senine regulatsioon on olnud segadust tekitav ja süstemaatiliselt keeruline, kasutatud on palju ristviiteid ja sisuliselt samade teemade erinevaid aspekte, kuid kohati ka samu teemasid on reguleeritud mitmetes erinevates õigusaktides. Ebaselge on olnud ÄS-i, MTÜS-i ja Kodukorra omavaheline suhe.

Lisaks, senine regulatsioon on üles ehitatud paberregistri pidamisele. Kuivõrd eesmärgiks on võetud minna üle elektroonilisele registripidamisele, on tarvis ajakohastada vastavalt ka registripidamist reguleerivad sätted juhindudes elektroonilisest registrist, jättes seejuures välja sätted, mis ei ole enam ajakohased.

Eelnõu koostamisel on eeskujuks võetud ka kinnistusraamatu pidamist reguleerivaid sätteid. Sarnaselt kinnistusraamatule, mille pidamist reguleerib peamiselt kinnistusraamatuseadus, peaks reguleerima äriregistri pidamist eraldiseisev seadus, mis koondaks endasse kõik äriregistri pidamist puudutavad põhimõtted ja loogika ning mis looks ühtse ja selge süsteemi äriregistri pidamisele.

Eelnõukohane seadus eraldab kehtivast ÄS-ist äriregistrit puudutava regulatsiooni (ÄS II. Osa peatükid 4-11) ja MTÜS-st mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrit puudutava regulatsiooni (MTÜS 7. peatükk), et viia need kehtival kujul eelnõukohasesse eraldiseisvasse seadusesse, eesmärgiga luua ühtne registriregulatsioon. Eelnõu järgi on üheks peamiseks muudatuseks eraõiguslike juriidiliste isikute registrite ühendamine ühtseks äriregistriks, ühendades äriregistri ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri ning selle alamregistrid (usulistate ühenduste registri, ametiühingute registri, korteriühistute registri, maaparandusühistute registri). Selle tulemusena kohalduksid registripidamisele ühtmoodi sätted, samad põhimõtted ja korraldus, väheneks sätete dubleeritus erinevates õigusaktides.

Eelnõu vastuvõtmisega saavutatakse suurem õiguselgus ja lihtsustatakse tsiviilkäivet, muutes registrimenetluse paindlikumaks, reguleerides seda elektroonilise registri põhimõtete järgi ja lisades uusi paindlikke võimalusi. Lisaks täpsustatakse registripidaja poolset järelevalvet ulatust ja korda.

Eelnõu koosneb seitsmest peatükist, millest esimene sisaldab seaduse üldsätteid, teine registripidamise korraldust puudutavaid sätteid, kolmas peatükk puudutab äriregistrisse kantavaid andmeid ning muid andmed ja dokumente registrisubjektide kohta, neljas peatükk reguleerib andmete ja dokumentide õiguslikku tähendust, avalikkust ja nendega tutvumist, viies sätestab normid kannete tegemiseks registrisse ning muude andmete ja dokumentide kogumiseks, kuues reguleerib vastutust ning seitsmes sisaldab eelnõukohase seaduse rakendussätteid.

Äriregistri seaduse eelnõu toob kaasa täiendavalt ka järgmiste seaduste muutmise:

- 1) äriseadustiku (ÄS) redaktsiooni RT I, 28.02.2019, 10;
- 2) ametiühingute seaduse (AÜS) redaktsiooni RT I, 26.06.2018, 20;
- 3) erakonnaseaduse (EKS) redaktsiooni RT I, 12.07.2014, 39;
- 4) Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EMÜ) nr 2137/85 «Euroopa majandushuviühingu kohta» rakendamise seaduse (EMHÜS) redaktsiooni RT I, 21.06.2014, 22;
- 5) Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EÜ) nr 1435/2003 «Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta» rakendamise seaduse (SCEPS) redaktsiooni RT I, 21.06.2014, 23;
- 6) hooneühistuseaduse (HÜS) redaktsiooni RT I, 13.03.2014, 87;
- 7) kirikute ja koguduste seaduse (KiKoS) redaktsiooni RT I, 30.12.2017, 16;
- 8) kohtute seaduse (KS) redaktsiooni RT I, 13.03.2019, 3;
- 9) kommertspandiseaduse (KomPS) redaktsiooni RT I, 09.05.2017, 13;
- 10) korteriomandi- ja korteriühistuseaduse (KrtS) redaktsiooni RT I, 09.05.2017, 15;
- 11) maakorraldusseaduse (MaaKS) redaktsiooni RT I, 29.06.2018, 27;
- 12) maaparandusseaduse (MaaParS) redaktsiooni RT I, 31.05.2018, 3;
- 13) makskorralduse seaduse (MKS) redaktsiooni RT I, 13.03.2019, 57;
- 14) mittetulundusühingute seaduse (MTÜS) redaktsiooni RT I, 19.03.2019, 24;
- 15) pankrotiseaduse (PankrS) redaktsiooni RT I, 19.03.2019, 26;
- 16) raamatupidamise seaduse (RPS) redaktsiooni RT I, 15.03.2019, 12;

- 17) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (RahaPTS) redaktsiooni RT I, 13.03.2019, 126;
- 18) rahvusvahelise eraõiguse seaduse (REÕS) redaktsiooni RT I, 26.06.2017, 31;
- 19) riigilõivuseaduse (RLS) redaktsiooni RT I, 19.03.2019, 43;
- 20) sihtasutuste seaduse (SAS) redaktsiooni RT I, 09.05.2017, 34;
- 21) tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) redaktsiooni RT I, 19.03.2019, 22;
- 22) tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) redaktsiooni RT I, 06.12.2018, 3;
- 23) tulumaksuseaduse (TuMS) redaktsiooni RT I, 19.03.2019, 108;
- 24) tulundusühistuseaduse (TÜS) redaktsiooni RT I, 20.04.2017, 22.

Nende seaduste muudatused on esitatud eraldi rakendusseaduse eelnõus koos teiste ühinguõiguse revisjoni raames kavandatavate muudatuste rakendamiseks vajalike muudatustega.

Alljärgnevalt avab seletuskiri eelnõus sisalduvate sätete sisu ning vajalikkuse vastavalt eelnõus esitatud järjestusele. Kuna suur osa sätetest on pärit kehtivast õigusest ja lihtsalt ümber grupeeritud ja terviklikult uuesti süstematiseeritud, ei ole seletuskirjas vastavaid sätteid täiendavalt põhjendatud.

Seletuskirjas on läbivalt viidatud ühinguõiguse revisjoni töörühma poolt 15.09.2018 Justiitsministeeriumile esitatud [Ühinguõiguse revisjoni analüüs-kontseptsioonile](#) (edaspidi **analüüs-kontseptsioon**), kus sisalduvad esitatud muudatuste täpsemad põhjendused koos õigusvõrdleva analüüsiga. Äriregistri ja muude ühinguõiguslike registrite pidamisega seotud küsimusi on analüüsitud analüüs-kontseptsiooni 4. peatükis.

1. peatükk. ÜLDSÄTTED

Paragrahv 1

Paragrahv 1 sätestab seaduse reguleerimisala, milleks on ühtse äriregistrit puudutava regulatsiooni loomine. Eelnõus kirjeldatud süsteem ei ole Eesti õiguses uus, vaid on seni suures ulatuses sellisel kujul kehtiv olnud.

Paragrahv 2

Paragrahv 2 tuleneb kehtivast ÄS § 22 lg-st 1, MTÜS § 72 lg-st 2 ja Kodukorra §-ist 1. Paragrahv 2 sätestab äriregistri eesmärgi. Paragrahvi 2 kohaselt kogutakse, säilitatakse ja avalikustatakse teavet äriregistris eraõiguslike juriidiliste isikute (sh täisühingute, usaldusühingute, osaühingute, aktsiaseltside, tulundusühistute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute) ja välismaa äriühingute filiaalide kohta.

Ühinguõiguse revisjoni töörühma ettepanek on äriregistrist välja jätta füüsilisest isikust ettevõtjad ja kajastada neid edaspidi majandustegevuse registris ja maksukohustuslaste registris. Erinevalt äriühingutest ei ole FIE-de õigusvõime seotud registriga. Avalikkuse ja teenuse saajate jaoks ei anna FIE-de äriregistrisse kandmine midagi, mh turvatunnet tehingu täitmise osas, sest FIE-de majanduslikku võimekust oma kohustusi täita kui ka erialast kvalifikatsiooni ei kontrollita. Sisulist järelevalvet ei teostata selle üle, kas isikud on FIE-na registreeritud, kui nad peaksid seda olema, ega selle üle, kas FIE-na registrisse kantud isik sellena ka tegutseb (seda tehakse sisuliselt vaid MTA kaudu), olgugi et ÄS § 59 lg 3² sellise kohustuse registripidajale paneb. Kui FIE soovib oma ettevõtte vara koormata kommertsandiga koormata, tuleks võimaldada kommertsandide seadmist ja sellega seonduvat registreerimist kommertsandiregistris. Maksukohustuslaste registrisse on olnud kantud mh mitteresidendist FIE-d, notarid ja kohtutäiturid. Sarnaselt saaks sinna kanda ka residentidest FIE-d ning võimaldada ka FIE-dele TuMS-is sätestatud maksunduslikult soodsamat regulatsiooni, mis laieneb nt notaritele ja kohtutäituritele. Majandustegevusega alustamine tuleb registreerida majandustegevuse registris. Sellest tulenevalt võiks FIE-d jätta äriregistrist välja ning kajastada neid edaspidi majandustegevuse registris ja maksukohustuslaste registris, võimaldades seejuures lihtsat andmete ristkasutust (täpsemalt on FIE-de äriregistris registreerimise vajalikkust analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.5.5.1). Eelnõus on FIE kohta sätted jäetud alternatiivselt siiski sisse esialgu, kuni otsus FIE kohta registris tehakse.

Eelnõu kohaselt on äriregistri seaduse reguleerimisalast väljas riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register, mille pidamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister (KS § 16 lg 2¹). Ka tehniliselt tuleks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register eraldada kohtulikust registripidamisest ning äriregistri infosüsteem ei peaks kajastama riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusi. Eesti eraõiguslike juriidiliste isikute registreerimise põhimõtete hulka kuulub õigusvõime sidumine registriga ning registriandmete avalik usaldatavus, iseäranis esindusõiguslike isikute osas. Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste kajastamine samas andmebaasis äriühingute, MTÜ-de ja sihtasutustega on eksitav ja segadusttekitav, kuna jätab mulje andmete tõepärasusest, kuigi tegu on informatiivse andmekoguga, mis ei pretendeeri õigsusele ega usaldusväärsusele ja mille üle järelevalvet ei teostata. Kasutaja jaoks ei nähtu riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste kohta tehtud kannetest nende õiguslikku tähendusetust. Segane on asutuste registreerimise kord, võimalik otsuste vaidlustamine, ebaselge on TsMS registrimenetluse sätete kohaldatavus riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste registrile. Sellest tulenevalt tuleks riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste register jätta äriregistri koosseisust välja (täpsemalt on riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste registri väljajätmist äriregistrist analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.5.5.2 ja 4.8.6.5). Samas vajab see register edaspidi ilmselgelt täpsemat õigusregulatsiooni.

Paragrahv 3

Paragrahv 3 kujutab osaliselt kehtivat ÄS § 2 lg-t 2, ÄS § 22 lg-t 1 ja ÄS § 384 lg-t 1. Eelnõu kohaselt kaotatakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste register koos alamregistritega ja luuakse ühtne register, kuhu kantakse lisaks Eesti õiguse järgi asutatud täisühingutele, usaldusühingutele, osaühingutele, aktsiaseltsidele ja tulundusühistutele (ja ka EL õigusel baseeruvate piiriülestele ühinguvormidele nagu nt SE) ka mittetulundusühingud ja sihtasutused (täpsemalt on kõigi subjektide kohta peetavate kohtulike registrite ühendamist ühtseks registriks analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.5.5.2 ja 4.8.5.5.3). Nimetatud muudatus tähendab, et eelnõu kohaselt hakatakse äriregistrisse kandma ka isikuid, mida seni registreeriti mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri alamregistrites – st eelnõu kohaselt kantakse äriregistrisse registrisubjektidena ka usulised ühendused, ametiühingud, korteriühistud, maaparandusühistud. Praktikas süsteemi kasutajate jaoks midagi ei muutu, kuivõrd ka täna toimivad äriregister ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste register kasutajate jaoks sisuliselt ühtse registrina ning sealt ei nähtu, et formaalselt on tegemist kahe erineva registriga. Oluline on, et eri gruppi juriidilised isikud oleks registris piisavalt eristatud, millise nõude näeb ette lg 3.

Välismaa äriühingute Eestis tegutsevad filiaalid avalikustatakse äriregistris. Erinevalt seni kehtinud regulatsioonist on filiaali äriregistrisse kandmine välismaa äriühingu vaba valik, filiaali äriregistrisse kandmine ja mitteandmine ei mõjuta välismaa äriühingu õigus- ega teovõimet ega Eestis tunnustamist (vt lähemalt eelnõu seletuskirja ÄS § 384 lg 1 kohta).

Ühinguõiguse revisjoni töörühma ettepanek on äriregistrist välja jätta füüsilisest isikust ettevõtjad (vt lähemalt äriregistri seaduse eelnõu Paragrahv 2 seletuskirja).

Paragrahv 4

Paragrahv 4 sisu tuleneb osaliselt Kodukorra §-idest 252-259. Paragrahv 4 eesmärk on võimaldada äriregistri infosüsteemi kaudu ligipääsu kõikidele teistele registritele ning koondada ja muuta registrites sisalduv teave tehniliste võimaluste olemasolul kättesaadavaks äriregistri otsingu kaudu.

2. peatükk. REGISTRIPIDAMISE KORRALDUS

Paragrahv 5

Paragrahv 5 lg 1 on tuletatud kehtivast ÄS § 22 lg-st 1, MTÜS § 75 lg-st 2 ning Kodukorra §-idest 235-236 ning justiitsministri 27.12.2000 määruse nr 78 „Kohtu registriosakonna keskanalibaasi pidamine“ (RTL 2001, 5, 59) §-ist 1.

Paragrahvi 5 lg 2 puhul on tegemist kehtiva ÄS §-iga 22¹ ja MTÜS § 75 lg-ga 1.

ÄS § 67 lg 4 p 4 viitab justiitsministri 27.12.2000 määrusele nr 78 „Kohtu registriosakonna keskandmebaasi pidamine“ (RTL 2001, 5, 59), mille § 1 sätestab, et kohtu registriosakonna keskandmebaasi peab Registrate ja Infosüsteemide Keskus (RIK). Seejuures on nii kehtivas ÄS-is kui ka Kodukorras nimetatud määrusele viitamise asemel kasutatud sätete tekstis teenindava asutuse nime „Registrate ja Infosüsteemide Keskus“. Eelnõu jätab aga konkreetse teenindava asutuse nimeliselt nimetamata, viidates, et vastav teenindav asutus määratakse valdkonna eest vastutava ministri määrusega.

Paragrahv 6

Paragrahvi 6 lg 1 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 22 lg-ga 4. Sätte sõnastust on võrreldes kehtiva õigusega muudetud, kuid sisu mitte.

Paragrahvi 6 lg 2 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 22 lg-ga 6. Sätet ei ole kehtiva õigusega võrreldes muudetud.

Paragrahvi 6 lg 3 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 67 lg-ga 4 (sellele omakorda viitab MTÜS § 78 lg 3, millele omakorda viitab nt KiKoS § 25¹).

Paragrahv 7

Paragrahv 7 puhul on tegemist selgitava normiga. Registriosakonna teenistujate tööjaotus on seni olnud detailsemalt reguleeritud Kodukorra §-dega 161-164. Kohtunikuabide pädevus reguleerib TsMS § 595, registrisekretäride pädevust TsMS § 595¹ (vt lähemalt eelnõu seletuskirja TsMS § 595 ja § 595¹ kohta).

Paragrahv 8

Paragrahvi 8 lg 1 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 67 lg-ga 1. Sätet ei ole kehtiva õigusega võrreldes muudetud.

Paragrahv 8 lg 2 ja lg 3 on tuletatud kehtivast ÄS § 67 lg 4 p-ist 4 ja Kodukorra §-st 235 ja justiitsministri 27.12.2000 määrusest nr 78 „Kohtu registriosakonna keskandmebaasi pidamine“ (RTL 2001, 5, 59) (vt lähemalt ärireistri seaduse Paragrahv 5 seletuskirja).

Paragrahv 9

Paragrahvi 9 lg 1 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 27 lg-ga 1.

Paragrahv 9 lg 2 puhul on tegemist ÄS § 27 lg-ga 2 01.01.2020 jõustavas äriseadustiku redaktsioonis (RT I, 04.03.2019, 23).

Paragrahv 9 lg 3 võtab Eesti õigusesse üle direktiivi 2017/1132/EL artikli 21 lõiked 2 ja 3. Seni nägi Eesti seadus ette võimaluse esitada võõrkeelsed dokumendid eestikeelse tõlkega, kuid mitte võimalust esitada eestikeelsed dokumendid koos võõrkeelse tõlkega ega võõrkeelsete andmete ja dokumentide avalikustamist. Direktiiv näeb ette, et liikmesriigid peavad lubama avaldada direktiivi artiklis 14 nimetatud dokumente ja andmeid vabatahtlikult mis tahes muus liidu ametlikus keeles. Muudatusega lihtsustatakse piiriülest juurdepääsu äriühinguid puudutavale teabele, lubades lisaks nõutavate dokumentide ja andmete kohustuslikule avaldamisele ühes äriühingu liikmesriigis lubatud keeles ka nende vabatahtlikku registreerimist teistes keeltes, võimaldades niiviisi välismaalastele ärireistri kasutamist ning tõlgete kättesaadavust.

Paragrahvi 9 lg 4 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 27 lg 4 esimese lausega. Kuivõrd direktiivist 2017/1132/EL tulenevalt on lubatud esitada võõrkeelseid dokumente ning neid avalikustada, siis § 27 lg 4 teine lause on regulatsioonist välja jäetud, mille kohaselt ei saanud ettevõtjad ja kolmandad isikud seni võõrkeelsetele dokumentide või tekstiosadele tugineda.

Paragrahvi 9 lg 5 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 27 lg-ga 3. Selle sätte kohaselt võimaldatakse heausksetel kolmandatel isikutel tõlkeid usaldada (seda ütleb ka direktiivi 2017/1132/EL artikli 21 lõige 4).

3. peatükk. ÄRIREGISTRISSE KANTAVAD ANDMED NING MUUD ANDMED JA DOKUMENDID REGISTRISUBJEKTIDE KOHTA

Äriregistri seaduse eelnõu 3. peatükk näeb ette sätted, mis reguleerivad äriregistrisse registrisubjektide kohta kantavaid andmeid, muid andmeid ja dokumente. Sisuliselt jääb äriregistris iga registrisubjekti kohta sisalduva informatsiooni liigitus sarnaseks kehtiva süsteemiga. Säilib kolmikjaotus: registrikaardi andmed (sarnane kehtiva süsteemi registrikaartidega), avalikustatavad muud andmed ja dokumendid (sarnane kehtiva süsteemi äritoimiku ja avaliku toimiku kontseptsiooniga) ning juurdepääsupiiranguga andmed ja dokumendid (sarnane kehtiva süsteemi registritoimiku kontseptsiooniga). Eelnõuga süstematiseeritakse ja teatud osas ka muudetakse registrisubjekti registrikaardile kantavaid andmeid. Võrreldes kehtiva süsteemiga sisaldab eelnõu muudatusi registrisubjekti kohta avalikustavates andmetes ja dokumentides ning teatud andmetele ja dokumentidele seab juurdepääsupiirangud.

1. jagu. Üldiselt

Paragrahv 10

Äriregister on seni koosnenud registrikaardist, äritoimikust ja registritoimikust (kehtiva ÄS §-id 36-39; Kodukorra § 84) ning äriregistri infosüsteemi kaudu avalikustatud andmetest, mittetulundusühingute ja sihtasutuste register on seni koosnenud registrikaardist, avalikust toimikust ja registritoimikust (MTÜS § 83-86; Kodukorra § 85) ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri infosüsteemi kaudu avalikustatud andmetest. Seejuures on äritoimik ja avalik toimik sisaldanud avalikustatavaid dokumente ning registritoimikud on olnud kinnised. Selline jaotus on teatud mõttes tinglik ja pärineb ajast, kui register ja lisadokumendid olid õiguslikult siduvalt peetud paberil või seejärel oli register elektrooniline ja lisadokumente koguti erinevatesse füüsilistesse toimikutesse, millest ühele võimaldati avalikku ligipääsu ning teisele mitte. Täna peetakse äriregistrit ÄS § 67 lg 1 järgi elektrooniliselt. ÄS § 67 lg 4 ja ÄS § 69 delegeerivad valdkonna eest vastutavale ministrile tehniliste nõuete kehtestamise elektrooniliseks registripidamiseks ja registriandmete arvutivõrgu kaudu kasutamiseks. MTÜS § 76 järgi kehtivad need sätted ka mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri suhtes. Eelnevast lähtudes pakub eelnõu välja lahenduse, kus seni eksisteerinud kontseptsioon toimikutest on viidud eelnõu paragrahviga 10 elektrooniliseks.

Eelnõu paragrahv 10 pakub välja kolmikjaotuse, mille kohaselt jaguneb informatsioon äriregistris iga registrisubjekti kohta kolmeks: (1) registriandmeteks (mida käsitleb äriregistri seaduse eelnõu 3. peatüki 2. jagu), (2) registris avalikustatavateks andmeteks ja dokumentideks (mida käsitleb äriregistri seaduse eelnõu 3. peatüki 3. jagu) ning (3) juurdepääsupiiranguga andmeteks ja dokumentideks (mida käsitleb äriregistri seaduse eelnõu 3. peatüki 4. jagu).

Paragrahv 11

Paragrahvi 11 puhul on suuresti tegemist kehtiva ÄS §-iga 62.

Paragrahvi 11 lg-t 1 on võrreldes kehtiva ÄS § 62 lg-ga 1 täiendatud viienda lausega, mis on seni olnud sätestatud Kodukorra § 247 p-s 1.

Kehtiva ÄS § 62 lg-d 3 ja 4 on tõstetud kokku ühte sättesse, paragrahvi 11 lg-sse 3.

Paragrahvi 11 lg-t 4 on võrreldes kehtiva ÄS § 62 lg-ga 5 täiendatud kolmanda lausega, mis on seni olnud sätestatud Kodukorra § 245 lg-s 2.

Paragrahvi 11 lg 6 osas on ühinguõiguse revisjoni töörühma ettepanek äriregistrist välja jätta füüsilisest isikust ettevõtjad (vt lähemalt äriregistri seaduse Paragrahv 2 seletuskirja). Paragrahvi 6 lg 11 sõnastuse täpsustamist on analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.6.1.1.2.f).

2. jagu. Registriandmed

Äriregistri seaduse eelnõu 3. peatüki 2. jagu sätestab andmed, mis peaksid nähtuma registrisubjekti äriregistri infosüsteemi registrikaardilt. Kehtivas õiguses on loetelu informatsioonist, mis peaks nähtuma registrikaardilt, sageli sätestatud erinevates õigusaktides ning suures ulatuses ka dubleeritud. Kehtiva ÄS § 64 puhul on tegemist üldise sättega, mis loetleb andmed, mis kantakse ettevõtja (ÄS § 1 lg 1 ja § 2 lg 1 järgi FIE, täisühingu, usaldusühingu, osaühingu, aktsiaseltsi ja tulundusühistu) registrikaardile. Täisühingute (ja usaldusühingute) puhul kohaldub täiendavalt ÄS § 84, osaühingute ÄS § 145, aktsiaseltside puhul ÄS § 251, tulundusühistute puhul TÜS § 8, FIE-de puhul ÄS § 75 lg 2, filiaalide puhul ÄS § 387. MTÜS §-id 10 ja 89 loetlevad andmed, mis kantakse mittetulundusühingu registrikaardile. SAS § 14 loetleb andmed, mis kantakse sihtasutuse registrikaardile. Täiendavalt reguleerivad veel äriregistrisse registrikaartidele kantavaid andmeid KrtS § 63, KiKoS § 15 ja § 19, MaaParS § 82. Lisaks eelnevale reguleerib registrisse kantavaid andmeid ka Kodukorra §-id 92-112, 119¹-119¹⁰. EMHÜ kohta saab registriandmeid järeltada EMHÜS § 1 lg-st 3 (viide täisühingule) ning § 4 lg-test 2 ja 3. SE ja SCE kohta kantakse registrisse aktsiaseltsi andmed, tulenevalt vastavalt SEPS §-st 2 ja SCEPS §-st 2. ETKR-i kohta kantakse registrisse aga tulundusühistu andmed, tulenevalt ETKRS § 5 lg-st 1.

Eelnõu 3. peatüki 2. jaoga tuuakse nimekiri andmetest, mis peavad olema kantud äriregistrisse iga registrisubjekti kohta, nõ sulgude ette (täpsemalt kirjeldatud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.6.5). Lisaks sisaldab eelnõu täiendavaid loetelusid andmetest, mis on registrisubjekti spetsiifilised ja mis tuleb kanda äriregistrisse vastavalt sellele, millise registrisubjekti liigiga on tegemist. Eriseadused vastava registrisubjekti liigi kohta võivad sätestada täiendavaid nõudmisi andmete kohta, mis tuleb äriregistrisse kanda lisaks äriregistri seaduse eelnõus sätestatule. Sellise eelnõus välja pakutud muudatusega lihtsustatakse äriregistrisse kantavate andmete regulatsiooni, suurendatakse selgust ja vähendatakse üksteist dubleerivaid sätteid erinevates õigusaktides.

Paragrahv 12

Paragrahvi 12 puhul on tegemist kehtiva ÄS §-iga 31 ja MTÜS § 78 lg-ga 1. Sätet ei ole kehtiva õigusega võrreldes muudetud.

Paragrahv 13

Paragrahvis 13 ei esine sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva regulatsiooniga. Paragrahv 13 koondab endasse ühisosa sätetest, mis reguleerivad iga registrisubjekti kohta äriregistrisse kantavaid andmeid, st paragrahv 13 sisaldab endas ühisosa järgmistest sätetest: ÄS § 64, ÄS § 84, ÄS § 145, ÄS § 251, TÜS § 8, ÄS § 75 lg 2, ÄS § 387, MTÜS §-id 10 ja 89, SAS § 14, KrtS § 63, KiKoS § 15 ja § 19, MaaParS § 82, Kodukorra §-id 92-112, 119¹-119¹⁰. Täpsemalt on kõikide registrisubjektide kohta äriregistrisse kantavaid andmeid analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.6.1.1.1 ja 4.8.6.1.1.2.

Paragrahv 14

Paragrahv 14 ei too kaasa sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega. Paragrahv 14 puhul on tegemist kokkuvõttega kehtivast ÄS §-ist 42, MTÜS §-ist 88, Kodukorra §-idest 90 ja 91.

Paragrahv 15

Paragrahvi 15 puhul on tegemist kehtiva ÄS §-iga 63. Sätet ei ole kehtiva õigusega võrreldes sisuliselt muudetud.

Paragrahv 16

Paragrahvi 16 puhul on suuresti tegemist kehtiva ÄS §-iga 58 ja Kodukorra § 206⁴ lg-ga 3. Ühtlustatud on ÄS § 58 ja PankrS § 39 lg 1 loetelud registris avaldatavate pankrotikannete kohta ning lisatud on ajutise halduri määramine (§ 16 lg 1 p 2), kui see on seotud võlgniku varale käsutuskeelu seadmisega ajutise halduri nõusolekuta.

Paragrahvist 16 on välja jäetud kehtiva ÄS § 58 lg-d 2 ja 3, mis ärikeelu osas on viidud teistsuguse regulatsiooniga üle eelkõige § 49 lg 7.

Ühinguõiguse revisjoni töörühm toetab mõtet luua ühtne maksejõuetuse register ja linkida äriregister maksejõuetuseregistriga. Saksa ja Austria seaduse kui ka EL direktiivi 2017/1132 alusel oleks mõistlik välistada selgelt pankrotikanded registri avalikult usaldatavate andmete alt ja avalikustada need selgelt informatiivselt, kuna need omandavad tähenduse kohtulahendite täidetavusest. Täpsemalt on seda analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.14.6, 4.8.16.5, 4.8.16.10.5, 4.8.16.21.

Muud muudatused paragrahvis 16 võrreldes kehtiva ÄS §-iga 58 on sõnastuslikud ning tehtud selleks, et kasutada äriregistri seaduse eelnõus läbivalt ühtseid termineid ning kasutada pankrotiõiguses kasutatavaid termineid (kehtivas seaduses on eksitav, et pankrotihaldurit on käsitletud võlgniku esindajana, kuigi tegelikult ta üksnes käsutab pankrotivara, kuid ei esinda pankrotivõlgnikku (PankrS § 54¹)).

Paragrahv 17

Paragrahvi 17 on koondatud loetelu äriregistrisse kantavatest andmetest, mis kehtivas õiguses on sätestatud kas ÄS §-is 64 või täiendavalt iga eraõigusliku juriidilise isiku kohta käivate sätete juures eraldiseisvalt ning mis on ühine kõigi eraõiguslike juriidiliste isikute puhul (ÄS § 64, ÄS § 84, ÄS § 145, ÄS § 251, TÜS § 8, MTÜS §-id 10 ja 89, SAS § 14).

Paragrahvi 17 lg 1 p 1 osas vt äriregistri seaduse eelnõu seletuskirja Paragrahv 18 kohta.

Paragrahvi 17 lg 1 p 2 aluseks on kehtivad ÄS § 64 p 16, § 204 lg 3, § 367 lg 3, § 400 lg 1, § 443 lg 1, § 485 lg 1; MTÜS § 41 lg 4, § 60 lg 1, § 69 lg 1, § 89 p-d 10, 11, 13; SAS § 14 lg 1 p-d 12, 13, 15, § 47 lg 4, § 65 lg 1, § 74 lg 1; KiKoS § 19 lg 2 p-d 8, 9 ja 13; KrtS § 63 lg 4 p-d 12 ja 14; EMHÜS § 4 lg 3 p 3; Kodukorra § 98 p-d 9, 10, 14, § 104 p-d 7-9,11, § 110 p-d 6-8, § 119³ p-d 4, 5 ja 7.

Paragrahvi 17 lg 1 p 3 aluseks on kehtiv MTÜS § 10 lg 1 p 6, § 89 p 9, Kodukorra § 104 p 6, SAS § 14 lg 1 p 11, Kodukorra § 110 p 5.

Paragrahvi 17 lg 1 p 4 aluseks on kehtivad ÄS § 64 p-d 5 ja 9, § 116 lg 1, § 208 lg 3, § 371 lg 3; MTÜS § 44 lg 3, § 89 p-d 6 ja 7; SAS § 14 lg 1 p-d 7 ja 8, § 50 lg 3 KiKoS § 19 lg 2 p-d 7 ja 10; KrtS § 63 lg 4 p-d 8 ja 9; EMHÜS § 4 lg 3 p 4; Kodukorra § 96 lg 1 p 9, § 103 lg 1 p-d 3 ja 6, § 109 lg 1 p-d 3 ja 5, § 119² lg 1 p 4 ja lg 2.

Paragrahvi 17 lg 1 p 5 aluseks on kehtiv ÄS § 64 p 18, § 219 lg 2, § 382 lg 2; MTÜS § 54 lg 2, § 89 p 14; SAS § 14 lg 1 p 16, § 59 lg 2; KiKoS § 19 lg 2 p 14; KrtS § 63 lg 4 p 15; Kodukorra § 100 p 1, § 105 p 1, § 111 p 1, § 119⁴ p 1.

Paragrahvi 17 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 64 p 6, ÄS § 16 lg 2, § 21, Kodukorra § 97. Prokuristi saab määrata vaid ettevõtja.

Paragrahv 17 ei too kaasa sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega.

Täpsemalt on eraõiguslike juriidiliste isikute kohta äriregistrisse kantavaid andmeid analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.6.1.1.3-4.8.6.1.1.9.

Paragrahv 18

Paragrahvi 18 puhul on suuresti tegemist kehtiva ÄS §-iga 63¹.

Varasemate seadusandja otsuste järgi võib eraõigusliku juriidilise isiku juhtimine toimuda ka välisriigist, mille kohta tuleb avalikustada registris juhatusse või seda asendava organi aadress. Samas jääb

registriandmetena arusaamatuks, milline asukoht tuleb registrisse sellise isiku kohta juhatuse asukoha kõrval kanda. Sellest tulenevalt on muudetud kehtiva ÄS § 63¹ lg-t 2 selgemaks nii, et kontaktisiku peab määrama, kui eraõigusliku juriidilise isiku aadress on välisriigis, mitte siis, kui juhatuse või seda asendav organ asub välisriigis. Täpsemalt on eelnevaga seonduvat analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.8.5.

Teine täiendus võrreldes kehtiva ÄS §-iga 63¹ on paragrahvi 18 lg 5 esimene lause, mis on lisatud eelnõusse Saksa õiguse eeskujul ning täpsustab kontaktisiku õiguslikku tähendust ja kontaktisiku volituste kestvuse. Täpsemalt on seda analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.16.4.1.

Muud muudatused paragrahvis 18 võrreldes kehtiva ÄS §-iga 63¹ on sõnastuslikud ning tehtud selleks, et kasutada äriregistri seaduse eelnõus läbivalt ühtseid või struktuurilised (sätte struktuuris on võrreldes kehtiva sättega ümber tõstetud lõikeid ja lauseid).

Paragrahv 19

Paragrahvi 19 p-i 1 puhul on tegemist kokkuvõttega järgmistest kehtivatest sätetest: ÄS § 64 p-d 5, 9; § 145 lg 1 p-d 5 ja 6, § 204 lg 3; § 251 p-d 5 ja 6; MTÜS § 10 lg 1 p-d 4 ja 5, § 89 p-d 4 ja 7; SAS § 14 p-d 5 ja 8; TÜS § 8 p-d 4 ja 5; KiKoS § 15 lg 1 p-d 5 ja 6, § 19 lg 2 p-d 6 ja 7; KrtS § 63 lg 4 p-d 5 ja 9; registriosakonna kodukorra § 96 lg 1 p-d 5 ja 9, § 103 lg 1 p-d 1, 4 ja 5, § 109 lg 1 p-d 1 ja 4, § 119² lg 1 p 1.

Paragrahvi 19 p 2 puhul on tegemist kokkuvõttega järgmistest kehtivatest sätetest: ÄS § 64 p 8, ÄS § 251 p 4, MTÜS § 10 lg 1 p 3, § 89 p 8; SAS § 14 lg 1 p 10; TÜS § 8 p 3; KiKoS § 15 lg 1 p 4, § 19 lg 2 p 5; KrtS § 63 lg 4 p 10; registriosakonna kodukorra § 98 p 5, § 104 p 3, § 110 p 3, mis reguleerivad põhikirja kinnitamise aega, ja ÄS § 175 lg 2, § 300 lg 2, TÜS § 48 lg 2, MTÜS § 23 lg 2, SAS § 42; KiKoS § 12 lg 3, KrtS § 20 lg 1, § 63 lg 4 p 10, mis reguleerivad põhikirja muutmist.

Sätet ei ole kehtiva õigusega võrreldes muudetud, v.a et lisatud on registriandmetena juhatuse liikmete elukohad (st KOV täpsusega, mitte aadressid).

Muude eraõiguslike juriidiliste isikute kohta äriregistrisse kantavaid andmeid on analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.6.1.1.5.

Paragrahv 20

Paragrahvi 20 lg 1 p 1 tuleneb kehtivast õigusest (ÄS § 64 p 11, ÄS § 145 lg 1 p 3, ÄS § 251 p 3; Kodukorra § 94 p 1). Paragrahvi 20 lg 1 p 2 tuleneb samuti kehtivast õigusest (ÄS § 64 p 13, § 251 p 7¹; registriosakonna kodukorra § 94 p-d 3 ja 3¹). Paragrahvi 20 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 251 p 3¹.

Paragrahvi 20 lg 2 punktide 1 ja 2 puhul on tegemist muudatustega võrreldes kehtiva õigusega. Kehtiva õiguse kohaselt peab osaühing esitama osaühingu äriregistrisse kandmiseks äriregistrile osanike nimed, isiku- või registrikoodid ja aadressid ning igaühe osa nimiväärtused (ÄS § 144 lg 1 p 3¹). Informatsioon osade pantimise ja arestimise kohta on kehtivas õiguses avalikustatud infosüsteemis registrivälise andmetena (ÄS § 151 lg 4; Kodukorra § 246 lg 1 p 11). Sellel pole aga olnud õiguslikku tähendust ning tegemist on olnud informatiivsete kannetega, st kolmandal isikul ei ole olnud õigust tugineda osanike nimekirjale ja sellega koos äriregistrile esitatud informatsioonile, kuigi vastav informatsioon on registris kajastatud olnud, v.a ÄS § 151 lg-s 5 sätestatud juhul. Paragrahvi 20 lg 2 punktide 1 ja 2 kohaselt kajastatakse osaühingu osanike nimed, isiku- või registrikoodid, elu- või asukohad ning igaühe osa andmed koos pantide ja arestidega osaühingu registriandmete seas, andes kannetele selge tähenduse ja lihtsustades seeläbi osade tsiviilkäivet. Seeläbi saab loobuda ka kehtivas seaduses sätestatud teavitamiskohustusest (ÄS § 150 lg 5), kuivõrd osanike ring oleks äriregistrist nähtuv.

Täpsemalt on osaühingute ja aktsiaseltside kohta äriregistrisse kantavaid andmeid analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.9.5, 4.8.6.1.1.6 ja 4.8.16.1.2.

Paragrahv 21

Paragrahvi 21 on koondatud loetelu äriregistrisse kantavatest andmetest, mis kehtivas õiguses on sätestatud tulundusühistute, mittetulundusühingute ja sihtasutuste kohta käivate sätete juures eraldiseisvalt ning mis on ühine tulundusühistute, mittetulundusühingute ja sihtasutuste puhul.

Paragrahv 21 lg 1 tuleneb kehtivast õigusest (TÜS § 8 p 2; MTÜS § 7 lg 1 p 3 ja SAS § 14 lg 1 p 4; Kodukord § 108). Paragrahv 21 lg 2 tuleneb kehtivast õigusest (Kodukorra § 94 p 2). Paragrahv 21 lg 3 tuleneb kehtivast õigusest (MTÜS § 36 lg 4 ja § 78 lg 3; SAS § 14 lg 5 ja § 34 lg 4). Avalikustamise kohustuse kohta vt MTÜS muutmise seaduse eelnõu seletust § 36 kohta ja SAS muutmise seaduse eelnõu seletust § 34 kohta. Paragrahv 21 lg 4 tuleneb kehtivast õigusest (lg 4 p 1: KrtS § 19 lg 4 ja Kodukord § 119¹ p 2; lg 4 p 2: KrtS § 63 lg 4 p 4 ja Kodukord § 119¹ p 3; lg 4 p 3: KrtS § 63 lg 4 p 6, Kodukord § 119² p 2; lg 4 p 4: KrtS § 36, KrtS § 63 lg 4 p 11 ja Kodukord § 119⁴ p 2).

Paragrahv 21 ei too kaasa sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega.

Täpsemalt on tulundusühistute, mittetulundusühingute ja sihtasutuste kohta äriregistrisse kantavaid andmeid analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.6.1.1.7, 4.8.6.1.1.8 ja 4.8.6.1.1.9.

Paragrahv 22

Paragrahvi 22 on koondatud loetelu äriregistrisse kantavatest andmetest, mis kehtivas õiguses on sätestatud isikuühingute kohta käivate sätete juures eraldiseisvalt ning mis on ühine täisühingute ja usaldusühingute puhul.

Paragrahv 22 lg 1 p 1 tuleneb kehtivast õigusest (ÄS § 64 p 5, § 84 p 4; IFS § 243 lg 1 p 2; Kodukord § 96 lg 1 p-d 2 ja 3¹). Paragrahv 22 lg 1 p 2 tuleneb kehtivast õigusest (ÄS § 64 p 9, § 84 p 5; Kodukord § 96 lg 1 p 4). Paragrahv 22 lg 1 p 3 tuleneb kehtivast õigusest (ÄS § 64 p 5). Paragrahv 22 lg 2 tuleneb kehtivast õigusest (ÄS § 64 p-d 5 ja 10, § 127 lg 1; Kodukord § 96 lg 1 p 3, § 98 p 4¹).

Paragrahv 22 ei too kaasa sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega.

Täpsemalt on isikuühingute kohta äriregistrisse kantavaid andmeid analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.6.1.1.4.

Paragrahv 23

Paragrahvi 23 on koondatud loetelu erinevates normides sätestatud äriregistrisse kantavatest andmetest füüsilisest isikust ettevõtja kohta. Säte koondab endas kehtiva ÄS § 75 lg 2, ÄS § 64 p 4 ja Kodukorra § 96 lg 1 p 1 ja § 98 p 8.

Paragrahvi 23 p 1 aluseks on kehtiv ÄS § 75 lg 2 p 2 ja Kodukorra § 96 lg 1 p 1. Paragrahvi 23 p 2 aluseks on kehtiv ÄS § 75 lg 2 p 1. Paragrahvi 23 p 3 aluseks on kehtiv ÄS § 64 p 4 ja Kodukorra § 98 p 8. Paragrahvi 23 p 4 aluseks on Kodukorra § 100 p 6.

Täpsemalt on kõikide FIE kohta äriregistrisse kantavaid andmeid analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.6.1.1.3.

Ühinguõiguse revisjoni tööühma ettepanek on äriregistrist välja jätta füüsilisest isikust ettevõtjad (vt lähemalt äriregistri seaduse eelnõu Paragrahv 2 seletuskirja). Kui FIE otsustatakse siiski äriregistrisse jätta, võiks kaaluda FIE tegevuse kohta täiendavate oluliste andmete avaldamist (nt ettevõtte üleandmine ja selle õiguslik alus; abieluvaraleping või viide sellele; pärandvara hooldaja ja hoiumeetmete rakendamine viitega pärimisregistrile; informatsioon maksejõuetuse kohta viitega maksejõuetuse registrile). Täpsemalt on seda analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.14.6.

Paragrahv 24

Paragrahvi 24 puhul on tegemist viitega kehtiva õiguse ÄS §-ile 387, mida sisuliselt ei muudeta. Paragrahv 24 ei too kaasa sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega.

3. jagu. Äriregistri infosüsteemi kaudu avalikustatavad muud andmed ja dokumendid

Äriregistri seaduse eelnõu 3. peatüki 3. jagu näeb ette sätteid, mis puudutavad äriregistri infosüsteemi kaudu lisaks registriandmetele (eelnõu 3. peatüki 2. jagu) avalikustatavaid muid andmeid ja dokumente. Sisuliselt on tegemist süsteemiga, mis on sarnane äritoimiku süsteemiga, mittetulundusühingute ja sihtasutuste puhul avaliku toimiku süsteemiga. Lähtekohaks on kehtivad ÄS § 38 ja ÄS § 28 lg 1 ja 2; MTÜS § 85 ja MTÜS § 77 lg 1 ja 3, Kodukorra §-d 215-217².

Paragrahv 25

Paragrahv 25 lähtub kehtivatest ÄS § 38 lg-st 2, MTÜS §-ist 85, Kodukorra §-dest 215-217². Selle sätte kohaselt avalikustatakse äriregistris andmed ja dokumendid, mille registrisubjekt on ise registripidajale esitanud seaduse kohaselt või mitte nt kohus või pankrotihaldur on edastanud registripidajale seaduse kohaselt.

Paragrahv 25 lg 2 näeb ette, et registri infosüsteemis tuleb kandevälised andmed selgelt ka visuaalselt eristada kandeandmetest. Praegu kehtiva õiguse kohaselt ja äriregistris sisalduva informatsiooni puhul registrisubjektide kohta ei ole alati võimalik vahet teha, millistel kannetel on õiguslik tähendus ning millistel mitte. See tekitab segadust, milliste kannete õigsusele võib tugineda ning millistele mitte. Paragrahv 25 lg 2 kohustab selgelt eristama õigusliku tähendusega kandeid, millele äriregistri kasutaja saab tugineda, ning kandeväliseid andmeid, mis on informatiivsed.

Täpsemalt on seda analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.6.5 ja 4.8.16.5.

Paragrahv 26

Paragrahv 26 loetleb äriregistri infosüsteemis avalikustamisele kuuluvad registrivälised andmed registrisubjekti kohta. Paragrahv 26 lähtub kehtivast ÄS § 28 lõigetest 1 ja 2, MTÜS § 77 lõigetest 1 ja 3 ning koondab endas koondnimekirja registrivälistest andmetest, mis kehtivas õiguses on reguleeritud Kodukorra §-is 246 ning mitmetes erinevates õigusaktides. Võrreldes kehtiva õigusega paragrahv 26 sisulisi muudatusi kaasa ei too.

Täpsemalt on registriväliseid andmeid käsitletud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.9.1.1, 4.8.15.1.1 ja 4.8.16.1.

Paragrahv 27

Paragrahvi 27 lg 1 aluseks on Kodukorra § 248. Sätet ei ole kehtiva õigusega võrreldes muudetud.

Kodukorra § 248 lg 2 kohaselt hoiab äriregister infot ka Soome Vabariigi ärikeeldude kohta. Seda on paragrahvi 27 lg-s 2 laiendatud ning eelnõu kohaselt avaldatakse äriregistri infosüsteemis ka teave teiste välisriikide ärikeeldude kohta, tingimusel, et need on Eestis tunnustatud (vt ka analüüs-kontseptsiooni punkte 4.8.14.6 ja 4.8.16.1).

Paragrahv 28

Paragrahv 28 koondab endas loetelu dokumentidest, mis esitatakse registripidajale registrisubjektide kohta ning mis avalikustatakse äriregistri infosüsteemis. Sisulisi muudatusi paragrahv 28 võrreldes kehtiva süsteemiga kaasa ei too.

Paragrahvi 28 p 1 aluseks on ÄS § 144 lg 1 p 1, § 250 lg 1 p 1; MTÜS § 8 lg 1 p 1; TÜS § 7 lg 1 p 1; SAS § 11 lg 1 p 1; KiKoS § 13 lg 3 p 1 (asutamislepingu või asutamisosuse kohta) ja ÄS § 144 lg 1 p 2, § 250 lg 1 p 2; TÜS § 7 lg 1 p 2; MTÜS § 8 lg 1 p 1; SAS § 11 lg 1 p 1; KiKoS § 13 lg 3 p 1 (põhikirja kohta).

Paragrahvi 28 p 2 aluseks on ÄS § 144 lg 1 p 3, § 196 lg 1 p 4, § 250 lg 1 p 3, § 343 lg 1 p 4.

Paragrahvi 28 p 3 aluseks on ÄS § 144 lg 1 p 6 ja lg 2, § 145 lg 2, § 196 lg 1 p 6 ja lg 2, § 249¹, § 250 lg 1 p-d 4 ja 4¹ ja lg 2, § 343 lg 1 p 6 ja lg 3.

Paragrahvi 28 p 4 aluseks on Kodukorra § 246 lg 1 p 14.

Paragrahvi 28 p 5 aluseks on ÄS § 32 lg 2, MTÜS § 10 lg 4, SAS § 14 lg 2².

Paragrahvi 28 p 6 aluseks on ÄS § 144 lg 1 p 4¹,

Paragrahvi 28 p 7 aluseks on ÄS § 32 lg 3, § 179 lg 4, § 334 lg-d 2 ja 2¹; MTÜS § 36 lg 5, § 76, § 78 lg 3; SAS § 14 lg 5, § 34 lg 4; EMHÜS § 8.

Paragrahvi 28 p 8 aluseks on MTÜS § 85 lg 2 ja TÜS § 15 lg 3.

Paragrahvi 28 p 9 aluseks on ÄS § 400 lg 1 p-d 1 ja 5, § 443 lg 1 p-d 1 ja 5; MTÜS § 60 lg 1 p 1, § 69 lg 1 p 1; SAS § 65 lg 1 p 1, § 74 lg 1 p 1, ÄS § 485 lg 1 p 5.

Paragrahvi 28 p 10 aluseks on ÄS § 97¹, § 122 lg 1, § 218 lg 1, § 381 lg 1.

4. jagu. Juurdepääsupiiranguga andmed ja dokumendid äriregistri infosüsteemis

Äriregistri seaduse eelnõu 3. peatüki 4. jagu näeb ette sätteid, mis puudutavad äriregistri infosüsteemis säilitatavaid juurdepääsupiiranguga andmeid ja dokumente. Sisuliselt on tegemist süsteemiga, mis on sarnane kehtiva registritoimiku süsteemiga. Lähtekohaks on kehtivad ÄS § 39 ja ÄS § 28 lg 3; MTÜS § 86 ja MTÜS § 77 lg 3, Kodukorra § 218.

Paragrahv 29

Paragrahvi 29 lg 1 lähtub kehtivatest ÄS § 39 lg-st 2, MTÜS §-ist 86 ja Kodukorra §-ist 218. Selle sätte kohaselt säilitatakse äriregistri infosüsteemis lisaks registriandmetele ja avalikustatavatele andmetele ja dokumentidele registrisubjekti kohta käivaid juurdepääsupiiranguga andmeid ja dokumente, mida ei avalikustata äriregistris ega muul viisil. Juurdepääsupiiranguga andmete ja dokumentidega tutvumine on võimalik äriregistri seaduse eelnõu §-is 35 sätestatud juhul.

Paragrahvi 29 lg 2 puhul on tegemist Kodukorra §-iga 226.

Paragrahv 30

Paragrahv 30 loetleb andmed, millele kohaldatakse juurdepääsupiiranguid. Üldiseks lähtekohaks sellele sättele on kehtiv ÄS § 39, MTÜS § 86 lg 2 ja Kodukorra § 218. Täpsemalt on juurdepääsupiiranguga andmeid käsitletud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.15.1.8.

Paragrahv 30 p 1 tuleneb Kodukorra § 218 lg 1 p-ist 3 ning täpsustab, et lisaks aadressiandmetele seatakse juurdepääsupiirang ka juhatuse ja nõukogu liikmete ja osanike muudele kontaktandmetele. Seni on olnud avalikult kättesaadavad mh füüsiliste isikute (juhatuse liikmed) isikukoodid kui ka elukohad, välismaalastel ka aadressid. Ka on lisaks esindusõiguslike isikute andmetele kättesaadavad olnud ka nõukogu liikmete ning osanike andmed ning osalt ka aktsionäride ja mittetulundusühingute liikmete kohta käiv informatsioon, nagu nt erakonna, ametiühingu või hooneühistu liikmete nimekirjad (analüüs-kontseptsiooni punkt 4.8.15.2.1.2.2). Registrisubjekti juhatuse ja nõukogu liikmete ja osanike aadressiandmed ja muud kontaktandmed ei ole aga informatsioon, mille avalikustamine oleks põhjendatud. Isikuandmete kaitse regulatsiooni valguses ei tohiks register seda informatsiooni pigem avalikustada ning sellest tulenevalt sätestab eelnõu § 30 p 1, et tegemist on juurdepääsupiiranguga andmetega.

Kodukorra § 246 lg 1 p 12 järgi sisestatakse infosüsteemi registriväliste andmetena ka juhatuse volituste (st ametiaja) kestus. Ametiaja lõppemise kanne on tekitanud korduvalt segadust eraõigusliku juriidilise isiku esindusõigusliku isiku selgitamisel (nt notari juures) ja seega kahandanud käibekindlust. Juhatuse liikmete ametiaja kestuse puhul ei ole tegemist registriandmetega ja selle kajastamine on praktikas tekitanud palju segadust. Selline info on vajalik eelkõige eraõiguslikule juriidilisele isikule endale, millal tuleb juhatust nõ uuendada, kui ka registripidajale, kes saab teostada järelevalvet ning vajadusel seda eraõiguslikule juriidilisele isikule meenutada. Eelnevast tulenevalt näeb paragrahv 30 p 2 ette, et

juhatuse liikme ametiaja kestuse andmetele seatakse juurdepääsupiirang (vt analüüs-kontseptsiooni punkti 4.8.10.5).

Paragrahvi 30 p 3 puhul, ulatuses, mis puudutab usulisi ühendusi, on tegemist kehtiva KiKoS § 18 lg-ga 1¹ ja §-iga 29¹. Võrreldes kehtiva õigusega näeb eelnõu ette, et paragrahvi 30 punktiga 3 seatakse juurdepääsupiirang ka erakondade ja ametiühingute liikmete nimekirjadele.

Kehtiva õiguse kohaselt peab erakonna liikmete nimekirja EKS § 8¹ järgi erakonna juhatus registriosakonna juures, kus tuleb kajastada liikmesuse muudatused (liikmeks väljaastumine võib toimuda registripidaja vahendusel esitatud avaldusega). Registriosakond avalikustab EKS § 8¹ lg 5 järgi erakondade liikmete nimekirjad ja muudatused selles mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri veebipäringusüsteemis. Ühinguõiguse revisjoni tööühm jõudis järelduseni, et erakonna liikmeskonna registris avalikustamine on vastuolus isikuandmete kaitse põhimõtetega. Sellest tulenevalt tehti ettepanek erakonna liikmete nimekirja pidamine registri juures lõpetada või vähemasti piirata selle avalikkust. Paragrahviga 30 p 3 näeb eelnõu ette, et erakonna liikmete nimekirjale seatakse juurdepääsupiirang ning erakonna nimekirjade avalikustamine seeläbi lõpetatakse.

Kuivõrd ka ametiühingusse kuulumise näol on tegemist delikaatsete isikuandmetega, on sätestatud paragrahvi 30 punktiga 3 ka vastav juurdepääsupiirang ametiühingute liikmete nimekirjadele.

Täpsemalt on erakondade liikmete ja ametiühingute liikmete nimekirjade juurdepääsupiiranguga andmetena käsitlemist käsitletud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.16.5 ja 4.8.15.2.1.2.2 (aga ka punktides 4.5.2.3, 4.8.9.1.5, 4.8.9.5, 4.8.15.2.5).

Paragrahvi 30 punktiga 4 muudetakse ka eraõiguslike juriidiliste isikute tegelikud kasusaajad juurdepääsupiirangutega andmeteks. RahaPTS § 77 ja § 78 kohaselt peavad täisühing, usaldusühing, osaühing, aktsiaselts, tulundusühistu, mittetulundusühing ja sihtasutus esitama äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed (mis avalikustatakse äriregistri infosüsteemis): isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik ning andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta. Sihtasutus peab RahaPTS § 77 lg 3 p 3 järgi lisaks esitama soodustatud isikute nimekirja, mis sisaldab iga soodustatud isiku nime, isikukoodi ja isikukoodi riiki, isikukoodi puudumise korral sünniaega ja -kohta ning elukohariiki iga soodustatud isiku kohta, kui sellised isikud on sihtasutuse põhikirjas märgitud. Ühinguõiguse revisjoni tööühma seisukoht on, et eelnevalt nimetatud tegelike kasusaajate kohta käiva informatsiooni registris avalikustamine on vastuolus isikuandmete kaitse põhimõtetega. Lisaks, küsitav on tegelike kasusaajate piiramatu avalikustamine äriregistri infosüsteemis RahaPTS § 78 lg 1 järgi, kui direktiivi 2015/849 art 30 lg 5 näeb ette andmete kättesaadavuse vaid õigustatud huvi korral. Ka sisuliselt ei tohiks olla üldist huvi nende andmete kättesaamise vastu, iseäranis nt sihtasutuste puhul. Eelnevast tulenevalt näeb eelnõu § 30 p 4 ette, et eraõiguslike juriidiliste isikute tegelike kasusaajate andmetele seatakse juurdepääsupiirang; juurdepääs võimaldatakse vastavalt eelnõu §-ile 35. Tegelike kasusaajate temaatikat käsitlevad analüüs-kontseptsiooni punktid 4.8.9.1.7, 4.8.15.1.8, 4.8.15.2.5.

Paragrahv 31

Paragrahvi 31 puhul on osaliselt tegemist Kodukorra §-iga 218. Erinevuseks võrreldes kehtiva Kodukorra §-iga 218 on paragrahvi 31 punktid 1 ja 2. Seni on kandeavaldused olnud äritoimiku osaks ning avalikud. Eelnõu näeb ette, et kandeavalduste ja nende allkirjastamiseks antud volikirjade puhul on tegemist juurdepääsupiiranguga dokumentidega. Tegemist on registrisiseste menetluslike dokumentidega, mille avalikustamine ei ole vajalik ega põhjendatud. Sama kehtib ka registripidaja poolt nõutavate täiendavate dokumentidega. Registripidaja võib nõuda teatud asjaolude tõendamist, täpsustavaid dokumente vms, mille puhul on samuti tegemist registripidamisega ning sisemiste menetluslike dokumentidega ning mille avalikustamine ei ole vajalik ega põhjendatud.

Paragrahv 32

Paragrahvi 32 lähtekohaks on Austria VerG § 16 lg 1. Mittetulundusühingutel ja sihtasutustel, mis tegutsevad vaid kitsastes erahuvides, peaks olema võimalus blokeerida osade andmete registris avalikustamine ja vastava kande nähtavakstegemine. See võimaldaks lahendada konflikte

isikuandmete kaitsega, kui isikul on põhjendatud huvi mitte avalikustada oma seost mõne konkreetse mittetulundusühinguga. Blokeeritud andmete kohta tehtaks seejuures registrisse märke. Kehtivas õiguses on seda tehtud usuliste ühenduste puhul, kuid see peaks olema võimalik ka mittetulundusühingute ja sihtasutuste puhul.

4. peatükk. ANDMETE JA DOKUMENTIDE ÕIGUSLIK TÄHENDUS, AVALIKKUS JA NENDEGA TUTVUMINE

Paragrahv 33

Paragrahvi 33 lg 1 puhul on tegemist kehtiva ÄS §-iga 68 ja MTÜS §-iga 76 ning Kodukorra § 208 lg-ga 1.

Paragrahvi 33 lg 2 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 34 lg-ga 3 ja MTÜS § 80 lg-ga 3, välja on jäetud viide „teadma pidamisele“, st tõstetud on nõudeid n.ö heausksusele, tagamaks parem kaitse registriandmetele tuginemisele (sarnaselt Saksa HGB § 15 lg-ga 1 ja Austria UGB § 15 lg-ga 1 ja lähtudes direktiivi 2017/1132 art 16 lg-st 6).

Paragrahvi 33 lg 3 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 34 lg-ga 2 ja MTÜS § 80 lg-ga 2, välja on jäetud viide teadma pidamisele (sarnaselt lg-ga 2). Paragrahv 33 lg 3 kolmas lause on uus võrreldes kehtiva õigusega. Ühinguõiguse revisjoni töörühma seisukoht on, et vähemasti hagi tagamise või esialgse õiguskaitse määruse alusel peaks registrisse saama kanda vastuväite mingite andmete õigsuse vastu, vältimaks neile heauskset tuginemist (nt vaidluse korral, kes on juhatuse liige).

Paragrahvi 33 lg 4 puhul on tegemist kehtiva süsteemi täiendamisega vastavalt direktiivile 2017/1132/EL. Direktiivi artikkel 16 lg 7 järgi on liikmesriigid kohustatud vastu võtma vajalikke meetmeid vältimaks lahknevusi direktiivi artikkel 16 lg 5 kohaselt avaldatu ja registris või toimikus sisalduva vahel. Direktiivi sätestab, et lahknevuse korral ei saa siiski kolmanda isiku vastu tugineda direktiivi artikkel 16 lg 5 kohaselt avaldatud tekstile; küll aga saab sellele tugineda kolmas isik, välja arvatud juhul, kui äriühing tõendab, et kolmas isik oli teadlik toimikus talletatud või registrisse kantud tekstidest. Lisaks võib kolmas isik alati tugineda dokumentidele ja andmetele, mille puhul pole avalikustamislõudeid veel täidetud, välja arvatud juhul, kui need avalikustamata jätmise tõttu ei kehti. Paragrahv 33 lg 4 toob äriregistri seaduse eelnõusse üle direktiivi 2017/1132/EL artikkel 16 lg-s 7 sätestatu.

Paragrahvi 33 lg 5 ja lg 6 eesmärk on selgelt välja öelda, et äriregistris sisalduvad erineva õigusliku tähendusega kanded. Hetkel on nii äriregistris kui ka mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris visuaalselt eristamata registriandmed, millel on õiguslik tähendus, ja registrivälised õigusliku tähenduseta andmed. See puudutab nt õigusliku tähendusega juhatuse liikme andmeid kõrvuti õigusliku tähenduseta nõukogu liikmete nimekirja või aktsionäride nimedega, mis on käibes segadust tekitanud, jättes eksliku mulje, et need andmed on õigusjõult registriandmetega võrdsustatud. Juhatuse liikmete ametiaja märkimine infosüsteemis on praktikas tekitanud küsimuse registriandmetele heauskse tuginemise alusetust piiramisest. Kehtiva süsteemi puhul on eristamata deklaratiivsed, konstitutiivsed ja informatiivsed kanded. Paragrahvi 33 lõiked 5 ja 6 aitaksid kaasa õigusselgusele. Sätete kehtestamisega eristatakse ühetähenduslikult, et äriregistri kandel on õiguslik jõud, kui see on seaduses selgesõnaliselt sätestatud (nt õigusvõime tekkimine ja lõppemine, põhikirja muutmine, kapitali suurenemine ja vähenemine, ühinemine, jagunemine, ümberkujundamise toimumine) ja et paragrahvi 33 lg 6 punktides 1-3 sätestatud andmetel on registris vaid informatiivne tähendus.

Teemat on käsitletud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.16.1.1 ja 4.8.16.5.

Paragrahv 34

Paragrahvi 34 aluseks on kehtiv ÄS § 28 lg-d 1 ja 2 ning MTÜS § 77 lg-d 1 ja 3. Andmed ja dokumendid, millele laieneb juurdepääsupiirang, tuleb registris vastavalt tähistada (äriregistri seaduse eelnõu § 44 lg 7).

Paragrahv 35

Paragrahvi 35 aluseks on kehtiv ÄS § 28 lg 3 ja MTÜS § 77 lg 4 ning Kodukorra § 61 lg 2 ja § 68 lg 2. Sisulisi muudatusi paragrahv 35 võrreldes kehtiva süsteemiga kaasa ei too.

Paragrahv 36

Paragrahvi 36 on koondatud järgmised sätted: ÄS § 28 lg-d 2 ja 4 ja MTÜS § 77 lg-d 2 ja 3, ÄS § 69, ÄS § 67 lg 3 ja lg 4 p 4, Kodukorra § 61 lg 1, § 66 lg 3 ja 3¹, § 68 lg 1, § 72 lg 1. Paragrahvis 36 on eelnevalt nimetatud sätted ümber struktureeritud ja sõnastatud, kuid sisulisi muudatusi paragrahv 36 võrreldes kehtiva süsteemiga kaasa ei too.

Paragrahv 37

Paragrahv 37 aluseks on kehtiv ÄS § 69, ÄS § 541 lg 1¹, Kodukorra § 252. Sisulisi muudatusi paragrahv 37 võrreldes kehtiva süsteemiga kaasa ei too.

Paragrahv 38

Paragrahv 38 aluseks on kehtiv ÄS § 70 ning Kodukorra § 66 lg-d 2 ja 5. Paragrahvis 38 on eelnevalt nimetatud sätted ümber struktureeritud ja sõnastatud, kuid sisulisi muudatusi paragrahv 38 võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too. Minister saab ette näha muid isikuid, kellele tagatakse andmete tasuta kättesaadavus (praegu nt pankrotihaldurid).

Paragrahv 39

Paragrahvi 39 puhul on tegemist kehtiva Kodukorra §-iga 239. Sisulisi muudatusi paragrahv 39 võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 40

Paragrahvi 40 eesmärk on teha selgemaks äriregistri kohta käiva regulatsiooni rakendamine koostoimes isikuandmete kaitse üldmäärusega. Sätte eeskujuks on Saksa HGB § 10a. Isikuandmete kaitse üldmäärusega seonduvat on käsitletud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.5.2.3, 4.8.15.2.1.2.2, 4.8.15.2.3.

Paragrahv 41

Paragrahvi 41 eesmärk on viia äriregistri kohta käiv regulatsioon kooskõlla EL direktiiviga 2017/1132.

Paragrahvi 41 lg 1 aluseks on EL direktiivi 2017/1132 artiklid 22-25, mis näevad ette Euroopa Liidu äriregistrite sidestamise süsteemi ja keskse platvormi loomise. Sarnaselt Saksa HGB §-ga 9b ja Austria FBG §-ga 37 annab eelnõu õigusliku aluse tegemaks äriregistri andmeid Euroopa Justiitsportaali kaudu kättesaadavaks ja legitimeerimaks registripidaja osalust Euroopa Justiitsportaalil ja annab volituskorralduse detailsemaks reguleerimiseks.

Paragrahvi 41 lg 2 aluseks on EL direktiivi 2017/1132 artikkel 29 lg 3, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et filiaalidel oleks kordumatu tunnus, mis võimaldab neid selgelt identifitseerida registritevahelises teabevahetuses registrite sidestamise süsteemi kaudu.

Paragrahvi 41 lg 3 aluseks on EL direktiivi 2017/1132 artikkel 20 lg 1, mille kohaselt teeb registripidaja registrite sidestamise süsteemi kaudu viivitamata kättesaadavaks teabe äriühingu likvideerimis- või maksejõuetusmenetluse algatamise ja lõpetamise kohta ning äriühingu registrist kustutamise kohta, kui see toob äriühingu registrijärgses liikmesriigis kaasa õiguslikke tagajärgi. Teave piiriülese ühinemise jõustumise kohta tuleb kättesaadavaks teha tulenevalt EL direktiivi 2017/1132 artiklist 130.

5. peatükk. KANDED REGISTRISSE NING MUUDE ANDMETE JA DOKUMENTIDE KOGUMINE

1. jagu. Üldiselt

Paragrahv 42

Paragrahvi 42 aluseks on kehtiv TsMS § 593 lg 1, ÄS § 33 lg 1 ja MTÜS § 79 lg 1. Muudatus paragrahvis 42 võrreldes kehtiva õigusega seisneb selles, et äriregistri kanne tehakse jõustunud või viivitamata täidetava kohtulahendi alusel, mitte „kohtulahendi alusel“ või „kohtuotsuse alusel“, nagu sätestavad kehtiv ÄS § 33 lg 1 ja MTÜS § 79 lg 1. Kuivõrd kohtulahendi materiaalne õigusjõud on seotud lahendi jõustumise ja täidetavusega, siis äriregistri kandest tekkiv õigusjõud peab olema seotud kohtulahendi jõustumise ja täidetavusega ning sellest tulenevalt on eelnõu paragrahvi 42 sõnastust võrreldes kehtiva ÄS § 33 lg-ga 1 muudetud vastavalt. Täpsemalt on seda teemat käsitletud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.16.5.

Paragrahv 43

Paragrahvi 43 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 49 ja MTÜS § 78 lg 2.

Paragrahvi 43 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 38 lg 3 ja MTÜS § 85 lg 2.

Paragrahvi 43 lg 3 aluseks on Kodukorra § 26 lg 1 ja § 29.

Paragrahv 43 ei too kaasa sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega.

Paragrahv 44

Paragrahvi 44 lg 1 aluseks on ÄS § 56 lg 1.

Paragrahvi 44 lg 2 aluseks on Kodukorra § 225 lg 1 ja § 32.

Paragrahvi 44 lg 3 aluseks on Kodukorra § 27, § 5 lg 1 ja lg 3, ÄS § 38 lg 4.

Paragrahvi 44 lg 4 aluseks on Kodukorra § 26 lg 1, § 27 lg 2¹, § 34 lg 1², ÄS § 32 lg 3, MTÜS § 78 lg 2¹, ÄS § 50 lg 4.

Paragrahvi 44 lg 5 aluseks on Kodukorra § 30 lg 1.

Paragrahvi 44 lg 6 aluseks on Kodukorra § 224.

Paragrahvi 44 lg 7 sätestab, et juurdepääsupiiranguga andmed ja dokumendid tuleb infosüsteemis selgelt tähistada ja eristada.

Paragrahv 45

Paragrahvi 45 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 43 lg 3. Kuivõrd äriregistri süsteem on elektrooniline, on sõna „loetavalt“ asendatud eelnõu paragrahv 45 lg-s 1 sõnaga „üldiselt arusaadavalt“, kuivõrd „loetavalt“ oli asjakohane paberregistri pidamise süsteemi puhul.

Paragrahvi 45 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 43 lg 1, § 44 lg 1.

2. jagu. Kanded registrisubjekti avalduse alusel ning muude andmete ja dokumentide esitamine registrisubjekti poolt, kanded ja muud andmed kohtulahendi alusel

Paragrahv 46

Paragrahvi 46 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 1, MTÜS § 79 lg 1 ja TsMS § 593 lg 1.

Paragrahvi 46 lg 2 puhul on tegemist muudatusega võrreldes kehtiva õigusega. Sättega nähakse avaldajale ette võimalus taotleda hilisemat kandekuupäeva (nt ühinemiste ja jagunemiste tagajärgede määramisel). Seejuures tuleb ette näha registrisüsteemi sisesed reeglid ja tehnilise lahenduse, mis lubaks kandeid teha, kuid mitte enne ettenähtud päeva jõustada, kuid samas takistada „ootel“ kannetega vastuolus olevate kannete tegemist (registrisüsteemi siseselt tuleks veel jõustamata, kuid tehtud kandeid vajalikel juhtudel käsitleda jõustununa, nt nimekontrollis).

Paragrahv 46 lg 3 tuleneb kehtivast ÄS § 33 lg-st 7 ja ÄS § 33 lg 1 2. lausest, MTÜS § 79 lg-st 1.

Paragrahvi 46 lg 4 aluseks on kehtiv ÄS § 32 lg 1 ja MTÜS § 78 lg 2. Loobutud on allkirjanäidiste nõudmisest, kuna elektroonilisel avalduse esitamisel allkirjanäidiste esitamisel suurt mõtet ei ole ning notari juures allkirjastades neid esitama ka ei pea.

Paragrahvi 46 lg 5 aluseks on ÄS § 32 lg 2 ja MTÜS § 10 lg 4.

Paragrahvi 46 lg 6 aluseks on ÄS § 33 lg 1².

Paragrahv 47

Paragrahvi 47 lg 1 aluseks on kehtiv TsMS § 593 lg 2, ÄS § 33 lg 2, § 33 lg 11 ja § 32¹ lg 4.

Paragrahvi 47 lg 2 aluseks on TsMS § 593 lg 2, ÄS § 33 lg 3 ja MTÜS § 79 lg-d 3 ja 3¹. Eraõiguslike juriidiliste isikute puhul on kande esitamise õigus (ja ka kohustus) juhatusel, isikuühingute puhul osanikel (ÄS § 83 lg 1, § 144 lg 1, § 250 lg 1; TÜS § 7 lg 1; MTÜS § 8 lg 1; SAS § 11 lg 1) ja FIE puhul ettevõtjal (ÄS § 75 lg 1), filiaali puhul juhatajal (ÄS § 386 lg 1).

Paragrahvi 47 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 12 ja MTÜS § 79 lg 3².

Paragrahvi 47 lg 4 aluseks on kehtiv TsMS § 593 lg 4, ÄS § 33 lg 12¹ ja Kodukorra § 24 lg 1.

Paragrahvi 47 lg 5 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 13 ja Kodukorra § 261.

Paragrahvi 47 lg 6 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 14 ja ÄS § 67 lg 4 p 1.

Paragrahv 47 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 48

Paragrahvi 48 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 52 ja MTÜS § 173 lg 1.

Paragrahvi 48 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 67 lg 4 p 3.

Paragrahv 48 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 49

Paragrahvi 49 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg-d 5 ja 6.

Paragrahvi 49 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 32 lg 1 3. lause ja ÄS § 33 lg 7⁶, § 511¹, § 511³.

Paragrahvi 49 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 53 lg 1 ja Kodukorra § 30 lg 3 ja lg 4.

Paragrahvi 49 lg 4 aluseks on kehtiv ÄS § 53 lg 2 ja TsMS § 596 lg 2.

Paragrahvi 49 lg 5 aluseks on kehtiv ÄS § 53 lg 3.

Paragrahvi 49 lg 6 aluseks on kehtiv Kodukorra § 36 lg 1.

Paragrahvi 49 lg 7 puhul on tegemist muudatusega võrreldes kehtiva õigusega. Paragrahv 49 lg 7 asendab kehtiva ÄS § 58 lg-d 2 ja 3, mille kohaselt ei tehta äriregistrisse kannet võlgniku ega tema esindusõigusliku isiku ärikeelu ja isikule määratud ettevõtluskeelu kohta, kuid mis ÄS § 69¹ järgi tehakse ikkagi arvutivõrgu kaudu kättesaadavaks. Eelnõu § 49 lg 7 muudab seda põhimõtet ning näeb ette, et ärikeeld ega ettevõtluskeeld ei takista isiku juhatuse liikmena või muu esindusõigusliku isikuna registrisse kandmist ega lõpeta registrisse kantud juhatuse liikme või muu esindusõigusliku isiku volitusi. Kui kehtiva õiguse alusel takistab ärikeelu ja/või ettevõtluskeelu olemasolu registripidaja poolt

kannete tegemist ÄS § 58 lg-s 3 nimetatud juhtudel, siis eelnõu kohaselt see enam nii ei ole ning registripidaja saab kandeid siiski teha.

Kui isikule määratakse ärikeeld või ettevõtluskeeld, kohustub registripidaja astuma vajalikud sammud ja kohustama registrisubjekti viima juhatuse koosseisu seadusega kooskõlla. Kui registrisubjekt ei täida registripidaja poolt tehtud määrust, on registripidajal õigus määrata registrisubjektile sunniraha või registrisubjekt sundlõpetada.

Selline muudatus on vajalik, kuivõrd ärikeelust või ettevõtluskeelust tulenev kannete tegemise piirang võib moonutada ühingu tegelikku juhtimist. PankrS § 94 lg-te 1 ja 2 ega ka muude sätete (nt ÄS § 180 lg 3¹) järgi ei ole üheselt arusaadav, kas ärikeeld või ettevõtluskeeld takistab kedagi õiguslikult juhatuse liikmeks olemast või on tegu lihtsalt keelunormiga, mille rikkumisega kaasnevad sanktsioonid. Eelnõu § 49 lg-ga 7 kõrvaldatakse see ebaselgus. Täpsemalt on ärikeeldu ja ettevõtluskeeldu analüüsitud analüüs-kontseptsiooni punktides 4.8.14.6 ja 4.8.16.5.

Paragrahv 50

Paragrahvi 50 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 53 lg 4.

Paragrahvi 50 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 53 lg 5.

Paragrahvi 50 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 53 lg 6.

Paragrahv 50 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 51

Paragrahvi 51 lg 1 aluseks on TsMS § 596 lg 3, TsMS § 597 lg 1 ja ÄS § 56 lg-st 1.

Paragrahvi 51 lg 2 aluseks on TsMS § 597 lg 2, ÄS § 56 lg 2 ja ÄS § 33 lg 4 ja Kodukorra § 24 lg 4.

Paragrahvi 51 lg 3 puhul on tegemist Kodukorra § 78 lõigetega 1 ja 4.

Paragrahvi 51 lg 4 puhul on tegemist Kodukorra § 78 lg-ga 5.

Paragrahvi 51 lg 5 puhul on tegemist Kodukorra § 208 lg-ga 4.

Paragrahv 52

Paragrahvi 52 lg 1 ja lg 2 lähtuvad ÄS § 32 lg-st 1 ja § 33 lg-st 1. Kui äriregistri seaduse eelnõu § 46 lg 4 ja lg 3 2. lause kohustavad registrisubjekti esitama registripidajale kande ja selle muutmise aluseks olevad dokumendid, siis eelnõu paragrahv 52 lg-d 1 ja 2 sätestavad sama kohustuse registrisubjektile seoses kandeväliste andmete ja dokumentidega (st registrisubjekt on kohustatud esitama registripidajale ka juurdepääsupiiranguga andmed ja dokumendid kui ka muud avalikustatavad andmed ja dokumendid, mis ei kajastu kandes endas, ning teavitama registripidajat nende muutumise korral).

Paragrahvi 52 lg 3 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 32 lg-ga 3 ja § 32¹ lg-ga 4¹.

Paragrahv 53

Paragrahvi 53 lg 1 aluseks on Kodukorra § 40 lg 1 ja lg 3.

Paragrahvi 53 lg 2 aluseks on Kodukorra § 40 lg 2.

Paragrahvi 53 lg 3 aluseks on Kodukorra § 41.

Paragrahv 53 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 54

Paragrahvi 54 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 58, § 69¹, Kodukorra § 206⁴ lg 3, § 248.

Paragrahvi 54 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 46 ja Kodukorra § 205 lg 4 ja lg 5.

Paragrahvi 54 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 66.

Paragrahv 54 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

3. jagu. Järelevalve andmete ja dokumentide õigsuse üle, kanded registripidaja algatusel

Paragrahv 55

Paragrahvi 55 lähtekohaks on kehtiv ÄS § 33 lg 7. Sarnaselt äriregistri seaduse eelnõu § 46 lg-le 3, mille kohaselt on registrisubjekt kohustatud esitama äriregistrisse kantud andmete muutumisel viivitamata avalduse andmete muutmiseks, on registrisubjektil sama kohustus ka registripidajale esitatud andmete ja dokumentide osas. Paragrahvi 55 kohaselt peab registrisubjekt tagama registripidajale esitatud andmete ja dokumentide õigsuse ning nende muutumisel esitama muudatuste aluseks olevad andmed või dokumendid registripidajale.

Paragrahv 56

Paragrahvi 56 eesmärgiks on täpsustada kande parandamise õiguslikke aluseid ja võimalusi, et alust ei peaks otsima võlaõigusest või ühinguõigusest üldiselt. Paragrahv 56 lg 1 võimaldab huvitatud isikul nõuda registrisubjektilt ebaõige kande parandamist. Paragrahv 56 lg 1 on sarnane RahaPTS § 79 lg-le 1, mille kohaselt on tegelikuks kasusaajaks märgitud isikul või tema seaduslikul või lepingulisel esindajal õigus taotleda juriidilise isiku juhatusest ebaõigete andmete parandamist. Paragrahv 56 lg-s 1 üldistatakse need olukorrad, kus registrikanne on ebaõige ning antakse huvitatud isikutele võimalus esitada registrisubjekti vastu nõue parandada ebaõige kanne. Seejuures antakse võimalus esitada nõue ka kolmanda isiku vastu nõusoleku andmiseks, kui kande parandamine puudutab ka kolmanda isiku õigusi.

Paragrahvi 56 lg 2 eesmärgiks on lubada selgesõnaliselt vastuväidete kandmist äriregistrisse ebaõige kande parandamise nõude tagamiseks (nt hagi tagamise või esialgse õiguskaitse määruuse alusel). Sellise sätte eesmärgiks on vältida ebaõigetele kannetele heauskset tuginemist (nt vaidluse korral, kes on juhatuse liige). Kui registrisse on kantud vastuväide mingite andmete õigsuse vastu, ei saa sellistele kannetele heauskset tugineda.

Paragrahv 57

Paragrahvi 57 üldiseks aluseks on TsMS § 601, mis võimaldab kohtul trahvi ähvardusel kohustada andmete esitamiseks kohustatud isikuid andmeid esitama, kui ilmneb, et registrisse on kantud valeandmeid või et registrisse kandmiseks ettenähtud andmed on esitamata jäetud.

Paragrahv 57 eesmärgiks on anda selge volitusnorm ja seada registripidajale kohustus teostada järelevalvet registrisubjektide poolt esitatud andmete ja dokumentide õigsuse ja nõuetekohasuse üle. Kehtiv ÄS § 61 lg-d 1 ja 2 ja MTÜS § 82 lg-d 1 ja 2 võimaldavad registripidajal teha järelepärimisi tehtud kannete ebaõigsuse kohta või kannete puudumise kohta, ning kande ebaõigsuse või puudumise kindlakstegemisel isikule teatades ja vastuväidet mitte saades teha, parandada või kustutada kanne ise. MTÜS § 82 lg 5 lubab registripidajal määrata trahvi TsMS §-s 601 sätestatud korras. ÄS ja MTÜS ei anna aga registripidajale selget volitust kontrollida ka registrisubjekti poolt esitatud muude andmete ja dokumentide õigsust ja nõuetekohasust. Sisulist muudatust eelnõu § 57 kaasa ei too, kuivõrd kehtiv ÄS § 71 lg 1, hoolimata konkreetse volitusnormi puudumisest, võimaldab registripidajal trahvida andmete esitamiseks kohustatud isikut seaduses ettenähtud andmete esitamata jätmise või valeandmete esitamise korral (MTÜS § 82 lg 5 ja TsMS § 601 käsitlevad siiski vaid kannete ebaõigsust või puudumist).

Paragrahv 58

Paragrahvi 58 aluseks on kehtiv ÄS § 35. Paragrahv 58 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 59

Paragrahvi 59 üldiseks aluseks on TsMS § 601, mis võimaldab kohtul trahvi ähvardusel kohustada andmete esitamiseks kohustatud isikuid andmeid esitama, kui ilmneb, et registrisse on kantud valeandmeid või et registrisse kandmiseks ettenähtud andmed on esitamata jäetud. Samuti näeb TsMS § 601 ette määrusele vastuväidete esitamise korra.

Paragrahvi 59 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 61 lg 1 ja MTÜS § 82 lg 1.

Paragrahvi 59 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 61 lg 2 ja MTÜS § 82 lg 2.

Paragrahvi 59 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 61 lg 3 ja MTÜS § 82 lg 3.

Paragrahv 59 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 60

Paragrahv 60 lg 1 näeb ette üldise normi, et registriandmeid võib muuta automatiseeritult valdkonna eest vastutava ministri määratud korras. Kehtivas õiguses on selline põhimõte sätestatud erinevate registriandmete liikide osas eraldi (ÄS § 511¹ lg 1 reguleerib aadressiandmete automatiseeritud muutmist äriregistrist; ÄS § 33 lg 7⁶ reguleerib füüsilise isiku nime ja isikukoodi automatiseeritud parandamist äriregistris; elektronposti aadressi kande muutmine toimub automatiseeritult vastavalt ÄS § 511¹ lg-le 2). Paragrahv 60 annab võimaluse teisigi registriandmeid tehniliste võimaluste olemasolu korral automatiseeritult äriregistrisse üle tuua ning andmete muutumisel neid ka äriregistris samaaegselt ning automatiseeritult muuta.

Paragrahvi 60 lg 2 puhul on tegemist kehtiva ÄS § 511³ lg-ga 1. Märke tegemise täpsed tingimused peaksid samuti olema kehtestatud eelnõu paragrahv 60 lõikes 1 viidatud määruses.

Paragrahv 61

Paragrahv 61 koondab endas sätted, mis reguleerivad kandeid, mida registripidaja võib iseseisvalt parandada. Seni on need sätted olnud laiali erinevates äriseadustiku osades ja Kodukorras. Paragrahvi 61 eesmärk on süstemaatiliselt koondada ja ühes paragrahvis loetleda olukorrad, millal registripidaja võib iseseisvalt äriregistris kandeid teha ja/või muuta.

Paragrahvi 61 lg 1 aluseks on Kodukorra § 251 lg 2.

Paragrahvi 61 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 511¹ lg 1.

Paragrahvi 61 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 511¹ lg 2.

Paragrahvi 61 lg 4 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg-d 7⁴ ja 7⁵.

Paragrahvi 61 lg 5 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 7².

Paragrahvi 61 lg 6 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 7³.

Paragrahvi 61 lg 7 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 7¹.

Paragrahvi 61 lg 8 aluseks on Kodukorra § 200 lg 1 ja § 201.

Paragrahv 61 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 62

Paragrahvis 62 sätestatud kehtivas õiguses reguleeritud ei ole. Tegemist on uue sättega. Paragrahvi 62 eesmärk on signaliseerida avalikkusele need registrisubjektid, kelle kättesaamisega on probleeme, kelle puhul võib tegemist olla nõ riuliühinguga jms. Paragrahv 62 aitab kaasa registrisubjektide poolt registripidajale korrektsete kontaktandmete esitamisele.

4. jagu. Registrisubjekti registrist kustutamine

Paragrahv 63

Paragrahvi 63 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 59 lg 3.

Paragrahvi 63 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 59 lg 3¹.

Paragrahvi 63 lg 3 aluseks on kehtiv ÄS § 59 lg 3².

Paragrahv 63 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Ühinguõiguse revisjoni töörühma ettepanek on äriregistrist välja jätta füüsilisest isikust ettevõtjad (vt lähemalt äriregistri seaduse eelnõu Paragrahv 2 seletuskirja).

Paragrahv 64

Paragrahvi 64 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 59 lg 1.

Paragrahvi 64 lg 2 aluseks on kehtiv ÄS § 59 lg 2.

Paragrahv 64 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 65

Paragrahvi 65 lg 1 aluseks on kehtiva ÄS § 59 lg-d 5, 6 ja 7 ja ÄS § 60 lg 4.

Paragrahvi 65 lg 2 aluseks on kehtiva ÄS § 59 lg-d 5, 6 ja 7.

Paragrahvi 65 lg 3 aluseks on kehtiva ÄS § 59 lg-d 5,6 ja 7.

Paragrahv 64 sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

Paragrahv 66

Paragrahvi 66 lg 1 aluseks on kehtiva ÄS § 60 lg 1 ja MTÜS § 36¹ lg 1.

Paragrahvi 66 lg 2 aluseks on kehtiva ÄS § 60 lg 1¹ ja MTÜS § 36¹ lg 1¹.

Paragrahvi 66 lg 3 aluseks on kehtiva ÄS § 60 lg 2 ja MTÜS § 36¹ lg 2.

Paragrahvi 66 lg 4 aluseks on kehtiva ÄS § 60 lg 3 ja MTÜS § 36¹ lg 3. Äriregistri seaduse eelnõust on jäetud välja kehtiva ÄS § 59 lg 4 ja MTÜS § 53 lg 3 (mis sätestavad, et äriühingut ega mittetulundusühingut ei tohi vabatahtliku lõpetamise korral äriregistrist kustutada ilma Maksu- ja Tolliameti kirjaliku nõusolekuta) ning sellest tulenevalt ei ole ka eelnõu § 66 lg-s 4 sarnaselt kehtiva ÄS § 60 lg-ga 3 ja MTÜS § 36 lg-ga 3 viidet Maksu- ja Tolliameti nõusolekule. Ühinguõiguse revisjoni töörühm on seisukohal, et Maksu- ja Tolliamet on registrisubjektile võlausaldaja nagu teisedki võlausaldajad ning Maksu- ja Tolliametil ei peaks olema privileeeritud seisundit takistamaks registrisubjekti äriregistrist kustutamist.

Paragrahvi 66 lg 5 aluseks on kehtiva ÄS § 60 lg 3¹ ja MTÜS § 36¹ lg 4.

Paragrahvi 66 lg 6 aluseks on kehtiva ÄS § 60 lg 4 ja MTÜS § 36¹ lg 5.

Paragrahvi 66 lg 7 aluseks on kehtiva ÄS § 60 lg 5 (ja ÄS § 218 lg 2 ja § 381 lg 2) ja MTÜS § 36¹ lg 6 ja § 52 lg 2 ja SAS § 34¹ lg 6 ja 57 lg 2.

Paragrahvi 66 lg 8 eesmärk on vähendada menetluse jäikust, et tegutsevaid ühingu ei saaks liiga kergesti lõpetada. Ühinguõiguse revisjoni töörühm on seisukohal, et kustutatud ühingu registrist taastamist peaks lihtsustama kõigi juhtude jaoks, kui ühing tegelikult tegutseb ja tal on olemas ka vara. Varana võiks käsitleda ka nt vara tagasivõitmise võimalusi või muude nõuete esitamise võimalust (nt juhatuse liikmete vastu), mis võimaldaks läbi viia ka pankrotimenetluse. Eelnõus on loobutud lähenemisest, et kustutatud ühingu taastamine on võimalik vaid likvideerimiseks, ning eelnõu näeb

taastatud ühingu ette võimaluse ka nõ normaalselt edasi tegutseda. Selle võimaldamiseks on lisatud eelnõusse § 66 lg 8.

Paragrahvis 66 on läbivalt muudetud menetlustähtaegasid. Senise kuue kuu pikkuse perioodi asemel sätestab eelnõu § 66 läbivalt kolme kuu pikkused tähtajad. Sätte eesmärk on kiirendada ja lihtsustada menetlust, kui registrisubjekt jätab majandusaasta aruande esitamata.

Muid sisulisi muudatusi eelnõu § 66 võrreldes kehtiva õigusega kaasa ei too.

6. peatükk. VASTUTUS

Paragrahv 67

Paragrahvi 67 lg 1 aluseks on kehtiv ÄS § 33 lg 8 ja MTÜS § 76 ja § 10¹ lg 1.

Paragrahvi 67 lg 2 eeskujuks on kehtiv ÄS § 33 lg 8. Paragrahv 67 lg 2 laiendab andmete ja dokumentide esitamiseks kohustatud isikute vastutust ja kohustab neid isikuid vastutama kolmandale isikule süüliselt tekitatud kahju eest.

Paragrahv 68

Riigivastutuse seaduse näeb §-s 7 üldiselt ette riigi vastutuse avaliku võimu kandja õigusvastase tegevusega avalikõiguslikus suhtes põhjustatud kahju eest. Kohtupraktikas on riigi vastutust registripidaja tekitatud kahju eest kaudselt mööndud. Eelnõu paragrahv 68 toob tagasi enne 01.01.2006 kehtinud selge ja lihtsa normi (ÄS § 72), mille järgi registripidaja õigusvastase tegevuse tagajärjel tekkinud kahju hüvitab riik, lisades vastutuse eeldusena süü.

Riik peaks vastutama registripidamisega õigusvastaselt tekitatud kahju eest ning sellest tulenevalt on lisatud eelnõusse paragrahv 68. Täpsemalt on seda teemat käsitletud analüüs-kontseptsiooni punktis 4.8.16.17.1.

7. peatükk. SEADUSE RAKENDAMINE

Paragrahv 69

Paragrahv 69 näeb ette seaduse jõustumise kuupäeva.